

Ko bi le hoteli cesarja posnemati liberalni bogataši, pa ti rajši iz srenjskih, deželnih in drugih blagajnic zajemajo in s tujim denarjem milošne delijo namesto, da bi v lastni žep segnoli. Saj jih poznamo! Naši poslanci so pa cesarju zopet dovolili kar mu gre! — Dunajski kovaški pomagači zahtevajo od mojstrov 10 fl. na teden in v nedeljo prosti čas, ker mojstri ne privolijo, ustavili so pomagači delo, kovačnice stojijo. — Velika puškarna v Steyeru nima dela več in je 2000 delavcev zgubilo zaslužek. — Magjari delajo v Budimpešti novo šolsko postavo za gimnazije in realke. Glavni namen je, pospešiti pomagjarenje ogerskih Slovanov, Nemcev in Romunov.

Vnanje države. Irci silno sovražijo Angleže. Osnovali so tajno družbo morilcev in požigalcev. Glavača temu društvu, po imenu Janeza Washa, ugrabili so angleški policaji in zaprli. Minister Gladstone mudi se v Parizi in se pogaja s Francozi. Ti so voljni Angležem pustiti Egipt, ako smejo sami pograbit Sirijo in menda še Sveto deželo. Od ondot mislijo čez Eufkrat in Armenijo podati Rusom roko in Turčijo razdeliti. Tako se toraj bliža konec turškemu cesarstvu. Na Nemce pa Francozi vedno vedno pazijo in se vadijo v streljanji, uže imajo 232 strelskih društev. — V južnem Španskem razsajajo republikanci tolovaji, požigajo pristave in žugajo pobiti vse bogatece. — Vnuk Črnega Jurija, ki je prvič Srbe rešil turškega jarma, Peter po imenu, je izgnan iz Srbije, pa je nedavno obiskal črnogorskega kneza, kder je bil prijazno sprejet. Ondi je naznanil, da je on pravi vladar srbski in da hoče kralja Milana pregnati iz Belgrada, ter sam zasesti kraljevski prestol srbski. — Romuni so sklenoli 15 milijonov potrošiti za pozidanje novih trdnjav. — Kronanje ruskega cesarja v Moskvi vršilo se bode najbržer dne 10. junija t. l. Priprave delajo velikanske.

Za poduk in kratek čas.

Staroslovanski kmet na polji in doma.

III. 13. No, menda Slovan ni imel čistih rok? morda ni bil poštenjak? Na to vprašanje naj odgovarja okoliščina, da nam celo nemški pisatelji poročajo jako lepe reči. Tako npr. kedar so Slovani odhajali z doma, niso zapirali dverij za seboj. Gostoljubnost je pri njih toliko veljala, da so z domi odhajaje na mizi puščali pripravljena jedila navlaš za gosta, ki bi se morebiti oglašil pri njih. Pri tem niso delali izjeme med narodi, in nemški trgovci pak rokodelci so radi zabajali v slovanska sela. Tatov in razbojnikov med Slovani nisi našel.

14. Kje so Slovanje stavili svoje hiše? Zgodovina pravi in sedanost marsikje spričuje,

da so naši predniki svoje na okroglo najrajši v podobi podkove zidane vesi potiskali kolikor mogoče daleč proti izviru kakega potoka ali reke kde v najzadnji konec doline.

Na takih krajih čepelo je začetkoma po 3, 4, 5 slovanskih hiš na okroglo sporastavljenih. Cesta je držala samo do vesi, zadej za vesjo je nje pa zmanjkalo. Po bolj varnih krajih, stavili so si hiše tudi, kakor vže vemo, sred polja. Bržčas so ti maloštevilni gospodarji bili jedna družina. V poznejših časih priselilo se je sicer v prvotno ves obilo novih hiš, ki so se razvrstile v ulice, ali stari načrt vesi, podoba podkove, je svedočil še potem o pričetku.

15. Duh slovanskih družin ni poznaval lenobe. Pridne roke starega Slovana so ljudstvo delale premožno. Slabo godilo se je le tistemu, katerega so družine izključile iz svoje sredine vsled kakšnega hudobnega ali pohujšljivega dejanja. Nobeden mladenič ni bil priznan kot zrel in sposoben za javno življenje, dokler ni spričal, da je v poljskih opravilih do dobra izurjen. Samostalen zamogel je postati še le v možkej dobi: odtod prihaja, da beseda „mož“ v ruskem jeziku (zraven izraza „hriščan“) in pri kajkavskih Hrvatih pomenja toliko, kakor naš „kmet“ ali poljedelec ali seljak, a „kmet“ je v čehoslovansčini to, kar mi pravimo: starec.

16. Ko so v poznejših časih nad Slovani zavladali Nemci, izgubila se je samostalnost slovanskih družin. Gospodje so jih večkrat meni nič tebi nič kar odganjali z lastnega zemljišča, ako se jih drugače niso mogli iznebiti. Kolikor Slovanov je prebilo 12. in prvo polovico 13. stoletja, hlapčevati so morali Nemcem. S pridnimi rokami in bistro glavou, ki so Slovana vedno odlikovale, pridobil si je celo lahko blaga ter ga podedoval svojim otrokom ali sorodnikom, toda le takrat, če so bili sužniki njegovemu gospodu. Nepotrebno blago so smeli prodajati, toda nikdar ne brez gospodovega znanja in dovoljenja, tudi ne človeku, ki je služboval kakemu tujemu gospodu. Za ženitev morali so prositi dovoljenja in njih otroci so bili sužniki, kakor oni sami. Ni nemože, da nas na to zadevo spominja okoliščina, ker čehoslovanska beseda „otrok“, ki jo mi rabimo za „dete“, v slovenščini pomenja: sužnik.

Italijanski jezik še danes ima za „Slovana“, kakor za „sužnika“ eno in tisto besedo ali izraz.

Nemški gospod je s svojimi sužnimi podložniki lahko počel, kar se mu je zljubilo; prodajal jih je, zastavljal, zamenjaval ali za ljudi svojega sosedu ali tudi za kakšno živinče itd. Najstarejši sin je podedoval očetovo kmetijstvo, druge sinove pa je porabil gospod, kakor je vedel in premogel. Kedar se je Slovan ženil, moral je vprašati gospoda in snubiti je smel le sužnico, vrh tega je za ženitev moral nekaj pla-

čati, kar se od svobodnega človeka ali od Nemca ni tirjalo. Slovan je pač moral se z redkimi izjemami vselej in povsod spominjati, da hlapčuje. O zakonu Slovanov z Nemci ni zapaziti nikakega sledú, vsaj v 11., 12. in v prvi polovici 13. veka ne. Celo kneževske rodovine so se izogibale takim ženitvam. Veljavnemu slovenskemu knezu, prišedšemu snubit hčer mejnega grofa Bernharda, odgovorilo se je, da se sorodnica nemškega vojvode ne daje „prosi“ za ženo! Tako poroča Adam Bremenski.

(Konec prih.)

Smešnica 10. Nekdo bil je močno gluh. Enkrat ga vpraša sosed, kako se kaj njegova žena počuti? Oni je razumel: kako se on počuti? Odvrne toraj med silnim kašljem, ki ga je uže več let sem hudo mučij: „Nič kaj posebno! Vse sem uže poskusil, da se te sitnobe znebim, a bržčas se je vse svoje žive dni ne bom.“

Razne stvari.

(Sv. Andraž v Slov. goricah) utegne sedaj vendar dobiti svojo posebno pošto.

(Lesen most) nameravajo v Ormoži čez Dravo narediti.

(Dr. Tomsehgg) v Slovens. Gradci je uže dvakrat bil kot predsednik krajnemu šolskemu svetu odstavljen pa še le posluje.

(Zastrupila) je natakarica Marija Razbornik v Slov. Gradci sebe in krčmarjevo hčerko Antonijo Glivej.

(Drag hrast.) Od sv. Tomaža pri Velikej nedelji se nam piše, da se dva posestnika zavoljo hrasta na meji pravdata. Hrast je eden uže posekal pa drevo stoji in rodi želod in skipek, pa stroškov ne more pokriti, ker uže pri obeh dohtarjih znašajo 400 fl.

(Umrli) je č. g. Jožef Hašnik, župnik pri sv. Juriji ob južnej železnici, slovenski pesnik in pisatelj, star 72 let.

(Prestavljeni so) čč. gg. kaplani: A. Drozg k sv. Ropertu v Slov. goricah, Stanjko v Vozenice, J. Murkovič k sv. Tomažu.

(V Hammer-Ambosov koš) hopnilo je dne 7. marca pri volitvi za okrajni zastop mariborski več Slovencev, pljunilo v lastno skledo in pomagalo nemškemu liberalcem do zmage. Slovenci smo pri volitvah za ta okrajni zastop propali. Mnogo smo sami krivi; Nemci in nemčurji pa se nam posmehujejo.

(Drugo starostno doklado) prejel je g. Šijanec, nadučitelj pri sv. Lovrenci v Slov. goricah.

(Tudi v Celji) so pri volitvi za okrajni zastop v velikem posestvu propali Slovenci.

(Pridni župani) Kolar v Stopercih, Feguš v Gorišnjaku, Bezjak v Gruškovci uradujejo slovenski.

(Iz Celja) se nam poroča, da je Jožefa Korošec iz Vojnika mrtva obležala v Gaberji, na poti iz cerkve domov. Vojak Bauer, rodom Korošec pa se je v celjske kosarni ustrelil zaradi dolgov.

(Iz Gradca) se nam piše, da je g. Gorjup v Trstu podpiralni zalogi slovanskih vseučilišnikov daroval 1000 fl. Slava in hvala.

(G. Lapajne) je imenovan stalno za ravnatelja meščanske šoli v Krškem.

(Od celjske okrajne) sodnije nosi pisma in vabila baje človek, ki ne zna nič slovenski.

(G. Ambrožič) baje v celjskem okraji tudi katehete nadzoruje. Je li to res?

(Na Vranskem) si prizadevajo liberalni nemškutarji na vse pretege pri volitvah zmagati in toraj besnijo okoli in lovijo posebno kmete! Slovenski možje, bodite opazni, složni in volite le poštene, slovenske, verne, pobožne narodnjake!

Loterijne številke:

V Trstu	3. marca 1883:	80, 9, 70, 22, 66.
V Linci	" "	37, 40, 4, 51, 12.
Budapešt	" "	22, 48, 7, 43, 8.

Prihodnje srečkanje: 17. marca 1883.

Vabilo.

Društvo, ki namerava postaviti poslopje za sodišče v Mariboru, vabi člane v občini zbor

dne 13. t. m. zvečer ob 6. uri

v jedilni sobani kasine.

Dnevni red:

1. Poročilo o društveni delavnosti preteklega leta;
2. Poračilo blagajnika o stanju premoženja;
3. Volitev novega odbora;
4. Predlog zastran nabire doneskov za l. 1883;
5. Volitev preglednikov računa;
6. Volitev treh članov za podpisanje zapisnika;
7. Predlogi članov.

Semena

bodi si vsake vrste detelja, trava, zelišča, cvetličice, kakor tudi več sort sadnih in gozdnih pešek, vse novo in gotovo kaljivo, priporoča, kakor po navadi vsako leto po solidni, nizki ceni

M. Berdajs,

trgovec v Mariboru.